

Nr 175.

Godkänd av första kammaren den 6 maj 1919.

Godkänd av andra kammaren den 6 maj 1919.

Riksdagens skrivelse till Konungen, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till dels förordning angående försäljning för vissa ändamål av odenaturerad sprit, framställd ur avfallslut vid sulfitcellulosatillverkning, dels ock förordning om ändrad lydelse av 12 § förordningen den 11 oktober 1907 angående tillverkning av brännvin ävensom en i ämnet väckt motion.

(Bevillningsutskottets betänkande nr 34.)

Till Konungen.

I en den 21 mars 1919 avlåten proposition, nr 365, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen antaga *dels* följande

Bihang till riksdagens protokoll 1919. 14 saml. Nr 175.

Förslag

till förordning angående försäljning för vissa ändamål av odenaturerad sprit, framställd ur avfallslut vid sulfitcellulosatillverkning.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

Under de villkor och till den myckenhet, som Konungen bestämmer, må partihandlare, varom i förordningen angående handel med skattefri sprit förmäles, jämväl i andra fall, än i 8 § samma förordning avses, för vetenskapliga, medicinska, farmaceutiska, tekniska, industriella eller likartade ändamål försälja ur avfallslut vid sulfitcellulosatillverkning framställd sprit, som ej denaturerats.

2 §.

För försäljning, som i denna förordning avses, skall partihandlare påföras skatt enligt vad i 12 § 1 mom. förordningen angående tillverkning av brännvin är stadgat, och skola i fråga om skattens erläggande samt kontrollen däröver lända till efterrättelse de föreskrifter, Konungen utfärdar.

3 §.

Underlåter någon att ställa sig till efterrättelse enligt denna förordning stadgade villkor eller meddelade föreskrifter, straffes med böter från och med tjugufem till och med ett tusen kronor eller, i händelse omständigheterna äro synnerligen försvårande, med fängelse i högst sex månader, och have tillika, där ej synnerligen mildrande omständigheter föreligga, förbrutit den sprit, förseelsen avser, jämte kärl och annat emballage, vari spriten förvaras.

4 §.

I övrigt skola bestämmelserna uti 29, 30, 31, 32 och 33 §§ förordningen angående handel med skattefri sprit i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då densamma, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i Svensk författningssamling.

dels och följande

Förslag

till förordning om ändrad lydelse av 12 § förordningen den 11 oktober 1907
angående tillverkning av brännvin.

Härigenom förordnas, att 12 § förordningen den 11 oktober 1907
angående tillverkning av brännvin i nedan angivna del skall erhålla
följande ändrade lydelse:

12 §.

1. För brännvin — — — — alkohol.
2. Inbetalning av — — — — liter.
3. Vid utförsel — — — — normalstyrka.
4. Restitution av — — — — nämnda förordning.
5. Skattefrihet må åtnjutas för brännvin, som tillverkas vid bränneri, där allt det tillverkade brännvinet försäljes till partihandlare, varom i 4 b) sägs, utföres ur riket eller användes i tillverkarens egen rörelse; dock att angående beskattning för försäljning för vissa ändamål av odenaturerad sprit, framställd ur avfallslut vid sulfitcellulosatillverkning, gälle vad därom särskilt är stadgat.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då densamma,
enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i Svensk författningssamling.

I anledning av förevarande proposition har inom första kammaren väckts en motion, nr 172, i vilken hemställts, att 1 § i det i Kungl. Maj:ts proposition nr 365 framställda förslaget till förordning angående försäljning för vissa ändamål av odenaturerad sprit, framställd ur avfallslut vid sulfitcellulosatillverkning, måtte få följande lydelse:

”1 §.

Under de villkor och till den myckenhet, som Konungen bestämmer, må partihandlare med skattefri sprit på därom gjord ansökan, jämväl i andra fall än i § 8 av förordningen rörande skattefri sprit avses, till partihandlare med rusdrycker, vilken idkar rening av brännvin, försälja ur avfallslut vid sulfitcellulosatillverkning framställd sprit, som ej denaturerats.

Rörande de villkor, under vilka sålunda inköpt vederbörligen renad sprit må försäljas, meddelar Konungen särskilda föreskrifter.”

På sätt inhämtas av vad departementschefen till nyssnämnda statsrådsprotokoll anført avser Eders Kungl. Maj:ts föreliggande förslag att ersätta den för tekniska och andra särskilda ändamål använda beskattade sprit, som framställts ur jordbruksprodukter, med beskattad sprit, framställd ur sulfitlut. Förslaget innebär sålunda en utvidgning av sulfitspritens användningsområde. Då för apoteksbehov samt för vetenskapliga och tekniska ändamål beräknats under år 1919 åtgå icke mera än inemot 1,200,000 liter å 50 procent, föranleder emellertid Eders Kungl. Maj:ts förslag icke någon större utvidgning av sagda område. Motivet till förslaget är ej heller att tillgodose sulfitsprittfabrikernas intressen såsom fallet var med de vid 1914 års riksdagar väckta motionerna. Eders Kungl. Maj:ts förslag åsyftar i stället att möjliggöra tillhandahållandet av billig sprit av god kvalitet för de tekniska ändamål, till vilka beskattad sprit måste användas, något som under nuvarande förhållanden, då den tillgängliga beskattade jordbruksproduktspriten är mycket dyr samt även i renad form icke är av fullgod beskaffenhet, synes särskilt erforderligt.

Det i motionen I: 172 framställda förslaget syftar betydligt längre än Eders Kungl. Maj:ts förslag. Det avser att öppna möjlighet för användande av sulfitsprit, sedan den blivit renad och beskattad, för förtäringsåndamål.

Frågan härom har under den senaste tiden varit föremål för särskild uppmärksamhet. Sålunda hava dels kontrollstyrelsen till Kungl. Maj:t ingivit en den 21 mars 1919 dagtecknad framställning i ärendet, dels ock svenska cellulosaföreningen till statsrådet och chefen för finansdepartementet ingivit en den 3 mars 1919 dagtecknad skrivelse, vilken i huvudsak innehåller samma synpunkter som den föreliggande motionen. Över bland annat sistberörda framställning har nykterhetskommittén den 26 mars 1919 avgivit utlåtande.

Enligt vad som inhämtas av dessa handlingar är läget för närvarande följande.

På grund av uppmuntran från statens sida har ett större antal sulfitbrännier anlagts med en betydande tillverkningskapacitet. Sedan bränniererna blivit färdiga eller i det närmaste utbyggda, har statsbeslaget å sulfitsprit upphävts och prisbildningen å detta område blivit fri. I följd härav har sulfitspriten utsatts för konkurrens från de utländska brännoljorna, varvid efterfrågan å motorsprit blivit ytterst ringa. Det kan således förväntas, att det kommer att uppstå ett överskott av sul-

fitsprit, vilket, därest det icke kan exporteras, skulle förbliva liggande i fabriker. Samtidigt härmed äro planer å bane att från utlandet importera betydande kvantiteter brännvin för förtäringssändamål. Det har därför till förekommande av importen av utländskt brännvin syntts lämpligt, att den inom landet tillverkade sulfitsprit, som icke kan finna avsättning för tekniska ändamål, beskattas och renas för förtäringssändamål.

Riksdagen har icke kunnat undgå att finna det genom motionen framställda förslaget efter numera inträdda förhållanden förtjänt av beaktande. Även om man enligt riksdagens mening måste ställa sig tveksam till tanken att genom möjliggörande av sulfitsprits användande till förtäringssändamål mot förhållandevis högre priser bereda sulfitspritindustrien ett stöd i konkurrensen med de utländska brännoljorna, har riksdagen ansett, att ett inom riket förefintligt överskott av brännvin hellre bör finna användning än att importvägen, vilken numera är öppen, anlitas för att skaffa brännvin för förtäringssändamål. Jämväl har det syntts riksdagen lämpligare och ur nationalekonomisk synpunkt bättre, att den annars värdelösa sulfitluten utnyttjas, än att för folknäringen användbara jordbruksprodukter skola förbrukas för bränningsändamål.

Emellertid är den av motionären väckta frågan förenad med flera svårigheter, vilka det gäller att lösa. Nykterhetskommittén har i sitt ovan åberopade utlåtande erinrat, dels att beviljande av rätt för sulfitspritsfabriker att tillverka och avyttra förtäringssprit borde ske endast i samband med en sådan reglering av rätten att tillverka jordbruksproduktsprit, att två jämsides med varandra fortlöpande, konkurrerande produktionsgrenar på detta område icke komme att uppstå, dels att det borde uppställas som oeftergivligt villkor, att sulfitspritindustrien icke erhöles tillverkningsrätt för obestämd tid eller för all framtid utan endast för kortare perioder och under sådana former, att några ersättningsanspråk från industriens sida icke kunde väckas. Såväl nykterhetskommittén som kontrollstyrelsen har erinrat om, att den nuvarande brännvinstillverkningsförordningen måste omarbetas, om sulfitspriten för framtiden skall få användas för förtäringssändamål.

Vad sålunda av nykterhetskommittén och kontrollstyrelsen anförts utgör efter riksdagens mening beaktansvärda invändningar mot att nu lämna ett permanent medgivande till sulfitsprits användande för förtäringssändamål. Med hänsyn härtill har riksdagen i likhet med kontrollstyrelsen ansett, att tillhandahållande av beskattad sulfitsprit i renad form för sistnämnda ändamål bör begränsas till en kortare tid och att därunder den av kontrollstyrelsen och nykterhetskommittén påyrkade omarbetningen av brännvinstillverkningsförordningen samt utredningen av därmed samman-

hängande frågor böra pågå. Med dylik anordning synas de anmärkningar, som kommerskollegium och nykterhetskommittén på sin tid riktat mot att sulfitspritfabrikerna beviljades rätt att tillverka och avyttra förtäringssprit, icke kunna vidhållas. Livsmedels- och fodertillgången inom landet lär under de närmaste åren icke bliva sådan, att brännvinstillverkning av ämnen, som äro användbara för folknäringen, kan medgivas, åtminstone icke i någon avsevärd omfattning. Någon konkurrens mellan sulfitbrännerier och lantbruksbrännerier kan vid dylikt förhållande ej komma ifråga. Erinras må ock, att enligt kontrollstyrelsens förslag, som i detta avseende sammanfaller med motionärens, sulfitspriten skall avyttras av partihandlare med skattefri sprit och icke av innehavare av sulfitbränneri. Härutinnan torde ligga åtminstone en viss garanti för, att det icke skall uppstå ett direkt ekonomiskt intresse hos sulfitspritindustrien att försälja brännvin för förtäringssändamål.

Då riksdagen begränsar giltighetstiden för den föreslagna förordningen till utgången av juni 1920 — ifrågavarande begränsning har riksdagen funnit böra drabba ej blott användande av sulfitsprit för förtäringssändamål utan även användande av dylik sprit i beskattad form för tekniska ändamål — har riksdagen ansett sig samtidigt böra hos Eders Kungl. Maj:t anhålla om utredning av de med sulfitsprits användande till förtäringssändamål sammanhängande spörsmål ävensom om utarbetande och framläggande av förslag till ny brännvinstillverkningsförordning.

Vidkommande de föreslagna bestämmelserna om befogenhet för Kungl. Maj:t att föreskriva villkor för den beskattade och renade sulfitsprits användande för andra ändamål än som avses i förordningen angående handel med skattefri sprit ävensom att bestämma den mängd, som skulle få disponeras, förutsätter riksdagen, att vid utövningen av dessa befogenheter tillses, dels att sulfitspriten tillhandahålles utan föroreningar, dels att icke större mängd disponeras än vad som kan anses utgöra överskott utöver vad som erfordras för de i förordningen angående handel med skattefri sprit avsedda ändamål.

Riksdagen har icke haft anledning till erinran mot det i 2 § av Eders Kungl. Maj:ts förslag föreskrivna sättet för tillverkningskattens påförande liksom ej heller mot vad Eders Kungl. Maj:t i övriga, förut icke berörda delar föreslagit.

Riksdagen får sålunda för Eders Kungl. Maj:t tillkännagiva, att riksdagen, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 365 ävensom motionen I:172, antagit följande av bevillningsutskottet framlagda förslag till

Förordning angående försäljning för vissa ändamål av odenaturerad sprit, framställd ur avfallslut vid sulfitcellulosatillverkning.¹

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

Under de villkor och till den myckenhet, som Konungen bestämmer, må partihandlare, varom i förordningen angående handel med skattefri sprit förmäles, jämväl i andra fall än i 8 § samma förordning avses, *till den, som till avsalu bedriver rening av brännvin*, försälja ur avfallslut vid sulfitcellulosatillverkning framställd sprit, som ej denaturerats.

2 §.

För försäljning, som i denna förordning avses, skall partihandlare påföras skatt enligt vad i 12 § 1 mom. förordningen angående tillverkning av brännvin är stadgat, och skola i fråga om skattens erläggande samt kontrollen däröver lända till efterrättelse de föreskrifter, Konungen utfärdar.

3 §.

Underlåter någon att ställa sig till efterrättelse enligt denna förordning stadgade villkor eller meddelade föreskrifter, straffes med böter från och med tjugufem till och med ett tusen kronor eller, i händelse omständigheterna äro synnerligen försvårande, med fängelse i högst sex månader, och have tillika, där ej synnerligen mildrande omständigheter föreligga, förbrutit den sprit, förseelsen avser, jämte kärl och annat emballage, vari spriten förvaras.

4 §.

I övrigt skola bestämmelserna uti 29, 30, 31, 32 och 33 §§ förordningen angående handel med skattefri sprit i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då densamma, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i Svensk författningssamling, *samt gäller till och med den 30 juni 1920.*

¹ De delar av denna och följande förordning, i vilka riksdagens beslut innefattar ändring av Kungl. Maj:ts förslag, äro utmärkta med *kursiverad stil*.

samt

**Förordning om ändrad lydelse av 12 § förordningen den 11 oktober 1907
angående tillverkning av brännvin.**

Häri genom förordnas, att 12 § förordningen den 11 oktober 1907 angående tillverkning av brännvin i nedan angivna del skall erhålla följande ändrade lydelse:

12 §.

1. För brännvin — — — — alkohol.
2. Inbetalning av — — — — liter.
3. Vid utförsel — — — — normalstyrka.
4. Restitution av — — — — nämnda förordning.
5. Skattefrihet må åtnjutas för brännvin, som tillverkas vid bränneri, där allt det tillverkade brännvinet försäljes till partihandlare, varom i 4 b) sägs, utföres ur riket eller användes i tillverkarens egen rörelse; dock att angående beskattning för försäljning för vissa ändamål av odenaturerad sprit, framställd ur avfallslut vid sulfittcellulosatillverkning, gälla vad därom särskilt är stadgat.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då densamma, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i Svensk författningssamling, *samt gäller till och med den 30 juni 1920.*

Därjämte får riksdagen hos Eders Kungl. Maj:t anhålla, att Eders Kungl. Maj:t måtte, efter verkställd utredning av de med sulfitspritens användande till förtäringssändamål sammanhängande spørsmål, låta utarbета och för riksdagen framlägga förslag till sådana ändrade bestämmelser angående tillverkning av brännvin, som av utredningen må föranledas.

Stockholm den 6 maj 1919.

Med undersåtlig vördnad.